

Izglītības un zinātnes
ministrija

Vispārējās izglītības aktualitātes Latvijā un Erasmus+ loma tajā

Informatīvs vebinārs par Erasmus+ skolu sektora
2022.gada mobilitātes projektu pieteikumu konkursu

2022.gada 18.janvārī

Izglītības departamenta direktores vietniece
vispārējās izglītības jomā Ilze Seipule

18/01/2022

“ Nodrošināt kvalitatīvas izglītības iespējas visiem Latvijas iedzīvotājiem, lai veicinātu viņu **potenciāla attīstību un īstenošanu** visa mūža garumā un lai veidotu viņu **spēju mainīties un atbildīgi vadīt pastāvīgās pārmaiņas** sabiedrībā un tautsaimniecībā. ”

Izglītības attīstības virsmērķis 2021.-2027.gadam (IAP)

Izglītības attīstības pamatnostādnes
2021.–2027. gadam

“Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”

Izglītības un zinātnes ministrija
2021

SATURS

Saīsinājumi	2
1. Ievads	4
2. Kopsavilkums	5
3. Aktuālās tendences un vīzija par izglītību 2027.gadā	11
4. Esošās situācijas un būtiskāko izaicinājumu raksturojums	16
5. Izglītības politikas mērķu sasaiste ar Latvijas un Eiropas Savienības attīstības un politikas plānošanas dokumentiem	25
6. Izglītības politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji	29
7. Rīcības virzieni un uzdevumi politikas mērķu sasniegšanai	34
1.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	34
2.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	38
3.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	46
4.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	55
1. pielikums. Terminu skaidrojums	
2. pielikums. Detalizēts izglītības sistēmu raksturojošo statistisko raksturlielumu apraksts	
3. pielikums. Pamatnostādņu īstenošanas ietekme uz valsts un pašvaldību budžetu	

2021.gada 22.jūnijā

Izglītības attīstības pamatnostādnes
2021.-2027.gadam

“Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”

apstiprinātas Ministru kabinetā

(MK rīkojums Nr. 436 «Par Izglītības attīstības
pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam»)

(Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>)

Rīcības plāns 2021.-2023.gadam

Izglītības attīstības pamatnostādņu 2021.–2027.gadam

„Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” ieviešanai

Izglītības un zinātnes
ministrija

Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai - Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam

**Kvalitatīvas izglītības iespējas visiem
Latvijas iedzīvotājiem:**

augsti kvalificēti, kompetenti un uz
izcilību orientēti pedagogi un
akadēmiskais personāls

mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba
tirgū augsti novērtētu prasmju
attīstīšanu orientēts izglītības
piedāvājums

atbalsts ikviena cilvēka izaugsmei

ilgtspējīga un efektīva izglītības
sistēmas un resursu pārvaldība

Strādāsim kopā!

IZM, 2021

“Izglītības attīstības pamatnostādnes ir svarīgākais dokuments, kas nosaka vienotu valsts politiku un attīstības stratēģiju izglītībā, nodrošinot kvalitatīvu un mūsdienīgu izglītības piedāvājumu, stiprinot pedagogu un akadēmiskā personāla kompetences un izcilību, kā arī pilnveidojot izglītības pārvaldības un resursu izmantošanas efektivitāti. Šis dokuments ir kā kompass izglītības tālākai attīstībai, aptverot visus izglītības veidus un pakāpes - no pirmsskolas izglītības līdz pat pieaugušo izglītībai.”

/Izglītības un zinātnes ministre A.Muižniece/

Nākotnes redzējumu par Latvijas izglītību 2027.gadā raksturo

(balstoties uz globālo un Latvijai aktuālo tendenču analīzi):

- ✓ **individualizēta pieeja**, kas ietver tādus ar izglītības piedāvājumu saistītus risinājumus, kas atbilst indivīda vajadzībām un iespējām; indivīda izaugsmes progresa mērīšanu; iespējas plānot individuālus mācīšanās un pašattīstības ceļus; aktīvu tehnoloģiju izmantošanu individualizēto risinājumu nodrošināšanā;
- ✓ **sabalansēts un nākotnes vajadzībām atbilstošs prasmju kopums**, kas aptver gan vispārējās jeb caurviju prasmes (t.sk. pašvadītu mācīšanos, pilsonisko līdzdalību, digitālās prasmes u.c.), gan darba tirgum aktuālas un noderīgas specifiskas zināšanas un prasmes, ko nodrošina efektīva sadarbība starp izglītības sektoru un tautsaimniecības nozarēm (t.sk. tendenču un vajadzību pētījumi un prognozes);
- ✓ **izglītības iestāžu lomas transformācija**, kuras laikā izglītības iestādes kļūst par “mācīšanās organizācijām” un piedāvā daudzveidīgas mācīšanās iespējas, vides un pieejas daudzveidīgām auditorijām – bērniem, jauniešiem, pieaugušajiem; tās ir organizācijas ar augstu vadības, pedagogu un akadēmiskā personāla profesionālās kompetences līmeni, stratēģisku redzējumu, atbildību un autonomiju; tāpat tās ir organizācijas, kas aktīvi sadarbojas – gan savstarpēji, gan ar citām iesaistītajām pusēm, tādējādi nodrošinot efektīvu resursu pārvaldību un zināšanu un labās prakses pārnesi;
- ✓ **kompleksa izglītības pārvaldības sistēma**, kurā, atbildīgi līdzdarbojoties visām ieinteresētajām pusēm, notiek stratēģiskā plānošana, tostarp pierādījumos balstīta nākotnes vajadzību un iespēju prognozēšana; sistēma, kurā (kontrolētā vidē) tiek testēti izglītības politikas risinājumi labāko politikas alternatīvu ātrai un efektīvai novērtēšanai un izmantošanai sistēmas līmenī; sistēma, kurā tiek ieviestas efektīvas snieguma uzraudzības sistēmas (kvalitātes monitorings), iesaistot dažādas puses (vecākus u. c.) un veidojot konstruktīvu un mērķtiecīgu komunikāciju un sadarbību ar sabiedrību.

PĀRMAIŅU JOMAS

Vispārējā izglītība

- Kompetenču pieejas īstenošana un nostiprināšana,
- Pedagogu ataudze,
- Iekļaujošas izglītības nostiprināšana.

Profesionālā izglītība

- PI kā nozaru izcilības un inovāciju centru nostiprināšana,
- Elastīga izglītības piedāvājuma attīstība,
- Efektīva un koordinēta sadarbība ar tautsaimniecības nozarēm.

Augstākā izglītība

- Akadēmiskā personāla kvalitātes un akadēmiskās karjeras nodrošināšana,
- Izcilības veicināšana (kvalitātes monitorings, cikliskā akreditācija, institucionālās kapacitātes stiprināšana u.c.),
- Pārvaldības stiprināšana (modeļa maiņa, stratēģiskums u.c.).

Pieaugušo izglītība

- Dalības pieaugušo izglītībā palielināšana,
- Pieaugušo izglītības kvalitātes un pārvaldības stiprināšana,
- Ilgtspējīgas finansējuma sistēmas attīstība. Publiskā un privātā sektora sadarbība,
- Digitālo prasmju attīstība.

Nozīmīgākās pārmaiņas vispārējā izglītībā (t. sk. pirmsskolas izglītībā (I))

Kompetenču pieejas ieviešana un nostiprināšana ar mērķi uzlabot mācīšanu, mācīšanos un skolēnu sniegumu:

- ✓ izglītības iestāžu snieguma un personāla attīstības vajadzību analīzē balstītas un mērķtiecīgas **pedagogu profesionālās pilnveides īstenošana, metodiskā un konsultatīvā atbalsta nodrošināšana**, veidojot koordinētu un pārraudzītu dažādu iesaistīto pušu sadarbību, kā arī nodrošinot profesionālās pilnveides kvalitātes novērtēšanu;
- ✓ mācību līdzekļu pilnveide, digitālo risinājumu attīstība, mācīšanās atbalsta pasākumu īstenošana, labās prakses piemēru izpēte un izplatīšana, interešu izglītības piedāvājuma daudzveidības paplašināšana ar mērķi **nodrošināt individualizētu pieeju un ikviena skolēna izaugsmi, kā arī līdztiesību izglītības un kultūras pakalpojumu pieejamībā.**

Nozīmīgākās pārmaiņas vispārējā izglītībā (t. sk. pirmsskolas izglītībā (II))

Jaunu pedagogu piesaiste, nodrošinot pedagogu ataudzi:

- ✓ jaunās pedagogu **sagatavošanas un atbalsta sistēmas nostiprināšana**, t. sk. indukcijas gada ieviešana, kā arī mentoru (padomdevēju) nodrošināšana mērķtiecīgam jauno pedagogu atbalstam;
- ✓ izglītības iestādes **vadības kapacitātes paaugstināšana** mērķtiecīgai izglītības iestādes attīstībai, t. sk. cilvēkresursu vadībai;
- ✓ pedagogu atlīdzības modeļa sakārtošana un **darba samaksas principu pārskatīšana**.

Nozīmīgākās pārmaiņas vispārējā izglītībā (t. sk. pirmsskolas izglītībā (III))

Mērķtiecīgu atbalsta sistēmu nodrošināšana iekļaujošas izglītības nostiprināšanai:

- ✓ izglītojamo, kuri sāk mācības obligātajā pirmsskolas izglītībā no piecu gadu vecuma, **agrīnās diagnostikas ieviešana**;
- ✓ **atbalsta personāla un pasākumu pieejamības nodrošināšana** ikvienā izglītības iestādē, stiprinot iekļaujošas izglītības pieeju;
- ✓ izglītības iestāžu darbības stiprināšana sadarbībā ar vecākiem, lai **atbalstītu izglītojamo mācīšanos un veidotu emocionāli drošu un pozitīvu vidi**;
- ✓ **pašvaldības atbildības palielināšana**, koordinēta un stratēģiska pašvaldības un kopienas ieguldījuma vadīšana, lai izglītības iestādes darbotos sekmīgi – tiktu iesaistīti jaunieši, iekļauti bērni un pusaudži, mācību vide sekmētu izglītojamo emocionālo labsajūtu un viņiem veidotos piederības izjūta.

IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI 2021.-2027.GADAM

1.mērķis:

Augsti kvalificēti,
kompetenti un uz izcilību
izcilību orientēti **pedagogi**
pedagogi un
akadēmiskais personāls

2.mērķis:

Mūsdienīgs, kvalitatīvs
un uz darba tirgū
augsti novērtētu
prasmju attīstīšanu
orientēts **izglītības**
piedāvājums

3.mērķis:

Atbalsts
ikviena izaugsmei

4.mērķis:

Ilgspējīga un efektīva
izglītības **sistēmas**
un resursu pārvaldība

Horizontalās pārmaiņas:

Izglītības kvalitātes vadība / Digitalizācija / Stratēģiska attīstība / Līdzdalība

Nozīmīgākās horizontālās pārmaiņas (*skolu sektors*)

- **Izglītības kvalitātes vadības un uzraudzības nodrošināšana:**

- izmaiņas izglītības programmu **licencēšanas un akreditācijas** kārtībā un izglītības iestāžu vadītāju vērtēšanas kārtībā, ar mērķi nodrošināt efektīvu izglītības kvalitātes vadību un uzraudzību;
- **kvalitātes vadības un kvalitātes monitoringa** nodrošināšanā iesaistīto pušu **koordinācijas un sadarbības sistēmas izveide**, nodrošinot skaidru funkciju sadalījumu, kvalitātes vērtēšanas instrumentu saskaņotu attīstību, efektīvu datu pārvaldību un sistēmas ilgspēju.

- **Digitalizācija:**

- digitālo prasmju **kā caurviju kompetences prioritāra attīstība visā sabiedrībā;**
- **digitālu mācību vadību platformu, digitālu mācību resursu un atbalsta materiālu attīstība un integrēšana mācību procesā, tādējādi veidojot augstas veiktspējas digitālas izglītības ekosistēmas.**

- **Stratēģiska un efektīva izglītības iestāžu vadība:**

- racionāla un sabalansēta **izglītības iestāžu tīkla nostiprināšana;**
- izglītības iestāžu **vadības kapacitātes attīstība un stiprināšana**, ar mērķi nodrošināt efektīvu pieeju uzsākto reformu īstenošanā, izcilības attīstībā un reaģētspējā uz mūsdienu izaicinājumiem;
- izglītības iestāžu **vadības procesu digitalizācija** un pāreja uz elektronisku izglītības dokumentu apriti visos izglītības sistēmas līmeņos.

1.mērķis:

Augsti kvalificēti,
kompetenti un uz
izcilību orientēti
**pedagogi un
akadēmiskais
personāls**

RR piemērs

*Pedagogu, kuru darba
stāžs ir 6–10 gadi,
īpatsvars.*

10% (TALIS 2029)
6,5% (TALIS 2018)

izveidota sistēma regulārai un pierādījumos balstītai **pedagogu pieprasījuma un piedāvājuma analīzei un stratēģiskai plānošanai** (valsts, pašvaldības, izglītības iestādes līmenī);

pedagogu izglītības sistēma saskaņota ar pilnveidoto mācību saturu un pieeju, aktuālām sabiedrības un darba tirgus tendencēm;

ikvienam pedagogam pieejama regulāra, nepārtraukta, vajadzībās un pierādījumos balstīta, **efektīva un personalizēta profesionālās kompetences pilnveide**;

stratēģiski un mērķtiecīgi koordinēta visu iesaistīto pušu darbība metodiskā atbalsta nodrošināšanai valsts un pašvaldības līmenī;

izglītības iestāde **mērķtiecīgi sadarbojas** ar citām izglītības iestādēm, nozaru un NVO ekspertiem inovāciju, zināšanu un prakses pārnesei pedagogiem aktuālu kompetenču attīstībai;

pakāpeniska pedagogu **darba samaksas paaugstināšana, izstrādāts jauns pedagogu atalgojuma modelis.**

2.mērķis:

Mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanu orientēts **izglītības piedāvājums**

RR piemērs

Skolēnu (15 gadu vecumā) ar zemiem mācību rezultātiem lasīšanā, matemātikā, dabaszinātnēs īpatsvars.

14% (OECD PISA 2025)
22,4 % / 17,3 % / 18,5%
(OECD PISA 2018)

ikvienā izglītības iestāde **nostiprināta kompetenču pieeja mācību satura īstenošanā** (prioritāri akcenti – STEM; caurviju prasmes – digitālā pratība, pilsoniskā līdzdalība; starpdisciplināritāte; sociāli emocionālā mācīšanās; formatīvā vērtēšana; karjeras izglītības integrēšana formālajā un neformālajā izglītībā un pēc iespējas agrīnā vecumposmā; elastīgāka pieeja mācību norises organizēšanai; vecāku iesaiste skolēnu mācīšanās atbalstam);

pilnveidota skolēnu snieguma vērtēšana - diagnosticējošo, monitoringa darbu un eksaminācijas sistēmas attīstība skolēnu snieguma progresā mērīšanai;

nodrošināta **kvalitatīva pirmsskolas izglītība**, t.sk. snieguma monitoringa darbu izstrāde un ieviešana pirmsskolai;

ikviena izglītības iestāde mērķtiecīgi izmanto **tehnoloģiju un digitalizācijas sniegtās iespējas mācību procesā** (mācību līdzekļi un resursi, mācību vides platformas, pārvaldība un procesu vadība u.c.).

3.mērķis:

Mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanu orientēts **izglītības piedāvājums**

RR piemērs

Jauniešu (15–29 gadus vecu), kas nav iesaistīti izglītībā, nestrādā (nav nodarbinātie) vai neapgūst arodu (NEET), īpatsvars.

5 % (2027, Eurostat)
10,3% (2019, Eurostat)

nodrošināta speciālās izglītības **iestāžu tīkla, mācību vides un infrastruktūras pilnveide** un materiāltehniskā nodrošinājuma tālāka plānošana;

nodrošināts **pietiekams skaits pedagogu un atbalsta personāla** skolēniem, kuriem tas ir nepieciešams dažādu apstākļu dēļ; **atbalsta pasākumi dažādām mērķa grupām** (remigranti, romi u.c.);

pasākumi **mācību pārtraukšanas riska mazināšanai**;

izveidota un ieviesta **agrīnās prevencijas sistēma** (t.sk. agrīna speciālo vajadzību diagnostika, intervences plānošana un nodrošināšana);

ikvienā izglītības iestādē ir **kompetence un konkrēta rīcība** vardarbības, pāridarījuma risku izglītojamo vidū mazināšanai un apsteidzošai novēršanai;

ikvienam izglītojamajam ir **iespējas individuālo kompetenču attīstībai** (kultūrizglītības piedāvājums, pilnveidots interešu izglītības piedāvājums, atbalsts talantiem un izcilībai u.c.);

ikviena pašvaldība/izglītības iestāde **stratēģiski plāno un koordinē atbalstu izglītības iestādēm** (izglītības attīstības stratēģija, kvalitātes sistēma, formālās un neformālās izglītības resursi, izglītības un sociālā sektora sadarbība, ģimeņu iesaiste u.c.)

4.mērķis:

Ilgspējīga un efektīva izglītības sistēmas un resursu **pārvaldība**

RR piemērs

Izglītības programmu, kas ir akreditētas uz noteikto akreditācijas periodu bez papildu nosacījumiem, īpatsvars.

75 % (2027, IKVD)

izglītības iestāžu **dibinātājiem lielāka atbildība un iesaiste** izglītības kvalitātes nodrošināšanā izglītības iestādēs;

izglītības iestāžu dibinātāji un izglītības iestādes aktīvi piedalās izglītības **kvalitātes monitoringā** – izmanto izglītības kvalitātes monitoringa datus, monitoringa rīkus (risku identificēšanas un agrīnās brīdināšanas sistēma u.c.) izglītības kvalitātes nodrošināšanai;

izglītības iestāžu vadītājiem **ir aktuālās kompetences** – pārmaiņu vadība, stratēģiska plānošana un vadība, krīzes situāciju un risku vadība, digitalizācijas procesu plānošana un vadība, kvalitātes novērtēšanas un datu analītikas prasmes u.c.; pilnveidota vadītāju kompetenču novērtēšanas sistēma un atlases process;

ikviena izglītības iestāde īsteno **“skola kā mācīšanās organizācija”** pieeju;

izglītības iestādes **attīsta un izmanto digitālus risinājumus pārvaldības procesu organizēšanai**; attīsta resursu koplietošanas iespējas ar citām izglītības iestādēm;

efektīvāks izglītības iestāžu tīkls vidējās izglītības pakāpē, ņemot vērā reģiona un novada demogrāfisko situāciju, izglītības iestāžu kvantitatīvos un kvalitatīvos kritērijus.

Politikas rezultāti un rezultātu rādītāji

(Piemēri plānotajām (projekts) Rīcības plānā 2021.-2023.gadam Izglītības attīstības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam „Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” ieviešanai)

1. Kvalitatīva un kvantitatīva pedagogu ataudze:

1.2. Pedagogu noturība: pedagogi, kuri pedagoģisko izglītību un/vai skolotāja kvalifikāciju ieguvuši pēdējo 5 gadu laikā: 10%; pedagogi, kuru darba stāžs ir 6–10 gadi: 8% (TALIS)

1.3. Pedagogu vidējās bruto darba samaksas sabiedriskajā sektorā attiecība – pret strādājošajiem ar vismaz bakalaura grādu: vidējās izglītības pedagogi: 118 %, profesionālās izglītības pedagogi: 130 % (ES un CSP)

2. Kvalitatīva un mūsdienīga izglītība:

2.2. Skolēni (15 g.v.) ar augstiem mācību rezultātiem (PISA): lasīšanā: 6%; matemātikā: 9%; dabaszinātnēs: 5%

2.4. Iedzīvotāji, kas pabeiguši pamatskolu un turpina izglītību: vidusskolā 56 %; profesionālajā izglītībā 39 %, mācības neturpina 5%; iedzīvotāji, kas pabeiguši vidusskolu un turpina izglītību: AII un koledžās 68 %; profesionālās izglītības iestādēs 6 %; mācības neturpina 26% (CSP)

2.6. Digitālo prasmju apguve un pilnveide (16–74 g.v. iedzīvotājiem) – vismaz pamata līmeņa digitālās prasmes: 54 % (DESI indekss)

3. Ikvienam pieejams atbalsts viņa izaugsmei:

3.4. Jaunieši (18–24 g.v.), kas neturpina izglītību, koprādītājs: 7 %; rādītājs grupā ar lielāko jauniešu proporciju, kas neturpina izglītību: 12 % vīriešu, kas dzīvo laukos

3.5. Izglītojamo, kas apguvuši jaunas prasmes, mācoties darbavietā, īpatsvars: 20 % (VIIS)

3.8. Jauniešu (15–29 g.v.), kas nav iesaistīti izglītībā, nestrādā (nav nodarbinātie) vai neapgūst arodu (NEET), īpatsvars: 7 % (Eurostat)

4. Ilgtspējīga un efektīva izglītības sistēmas un resursu pārvaldība:

4.1. Izglītības programmas, kas ir akreditētas uz noteikto akreditācijas periodu bez papildu nosacījumiem: 50 % (IKVD)

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES!

[IZM_gov_lv](#)

[Izglitibas.ministrija](#)